



1. Ти йдеш в гості до свого приятеля в Албанії. Вся родина дивиться телевизор, а коли ти заходиш, ніхто не звертає на тебе уваги. Що відбувається?



2. Ти на вечірці в Албанії. Твої друзі встають, щоб потанцювати під традиційну народну пісню. Бачиш, що в руках вони тримають склянки, наповнені до половини. Що вони з ними будуть робити?
а) Поставлять склянки, наповнені до половини, собі на голову.
б) Під час танцю поб'ють склянки.
с) Далі танцюватимуть, тримаючи в руках напій.



3. Ти заходиш до подруги на каву. Хоча ще достатньо рано для обіду і ти справді зайшла лише на каву, мати подруги ставить на стіл багато закусок і гарнірів. Ти намагаєшся переконати її, що не голодна і що кави цілком достатньо. Вона наполягає і навіть трошки роздратована через те, що ти так нічого й не з'їла. Що відбувається?



4. Тебе запросили пообідати в албанський дім. По обіді, поки ти збираєшся, господиня лаштує тобі пакуночки з їжею. Чому?





ВІДПОВІДЬ: А

2. Кожен поставить наповнену до половини склянку собі на голову і далі так танцюватимуть. Це традиційний елемент деяких албанських танців.



ВІДПОВІДЬ:

1. В Албанії саме телевізор, в порівнянні з іншими медіа, найбільше сприяє об'єднанню родини – для спілкування та соціальної взаємодії у домашньому колі. Телевізор також залишається головним джерелом інформації. Члени родини збираються біля телевізора, обговорюють і аналізують побачене. Деколи дискусія настільки захоплює учасників, що вони не помічають, що відбувається навколо.



ВІДПОВІДЬ:

4. Одним з елементів гостинності є приготування невеликих подарунків для гостей. Часто таким подарунком стає їжа, запакована окремо для кожного гостя. Це особливість колективістського суспільства, де поширена турбота одне про одного, у тому числі, й шляхом пригощання.



ВІДПОВІДЬ:

3. Пригощання гостей їжею є важливим елементом албанської гостинності. Не висловити гостю поваги і не запропонувати їсти - соромно. Ймовірно, господиня буде роздратована, якщо гість нічого не з'їсть. Це б означало, що він не приймає жест гостинності. Це також пов'язане з культурою збирання, де побудова стосунків має велике значення, а звичай їсти разом і ділитися їжею є одним з способів контактування та спілкування.





5. Ти зустрічаєш на вулиці знайомого з Албанії. Як саме він з тобою привітається?

- a) Потисне руку
- b) Потисне руку і двічі поцілує в щоку
- c) Потисне руку і тричі поцілує



6. Ти ловиш таксі, щоб швидше дістатися до потрібного місця. Тільки сідаєш до машини, як таксист починає тебе розпитувати: «Звідки ти? Чим займаєшся? Що робиш в Албанії?». І ставить ще багато різних запитань. Чому?



7. В Албанії ти періодично виходиш в місто в компанії місцевих, і звертаєш увагу на те, що кожного разу, коли ви йдете до кав'ярні, одна людина платить за все. Кожного разу платить хтось інший. Наступного разу хочеш заплатити за свій напій, але решта протестує. Чому?



8. Ти розмовляєш по телефону з другом з Албанії. Він розповідає тобі про свою нову працю, а в кінці говорить «трапилося б каменю». Що б це означало?





ВІДПОВІДЬ:

6. Таксиста часто розмовляють з клієнтами/ками. Можуть розпитувати про твоє життя або почати дискусію на якусь тему. Албанська культура досить екстравертна. Це також особливість колективістичного суспільства, де велике значення має мережа контактів, а люди легко заводять знайомства.



ВІДПОВІДЬ: А

5. Потискання руки – так зазвичай вітаються в Албанії. Обійми і поцілунки прийняті при зустрічі з родичами.



ВІДПОВІДЬ:

8. Фраза «трапилося б каменю» вживається в Албанії в якості захисту перед нещастями. Забобони глибоко вкорінені в албанській культурі і проявляються у висловлюваннях та звичаях, які мають оберігати від нещасть.



ВІДПОВІДЬ:

7. В Албанії, коли компанія відпочиває разом, зазвичай хтось один платить за всіх. Дуже рідко кожен платить за себе.





9. В Албанії друзі запросили тебе на весілля. Ти приїжджаєш і з'ясовуєш, що святкування починається в неділю перед весіллям у нареченого вдома і триває тиждень. Проте прийом в домі нареченої починається в четвер перед весіллям і триває три дні. Чому?



10. Ти починаєш працювати в Албанії. Під час розмови з керівником ти отримуєш перелік своїх посадових обов'язків. Однак вже в перші дні праці старші колеги перекидають на тебе додаткові обов'язки. Чому так?



11. Ти в Тірані, збираєшся до Національного музею історії. Йдеш за маршрутом, прокладеним в телефоні. Раптом твоя мобілка виключається. Просиш про допомогу випадкового перехожого. Якою буде його реакція?

- а) В деталях пояснить маршрут і зробить все, щоб допомогти тобі.
- б) Відповість коротко, якщо володіє інформацією, але довго не розмовлятиме.
- с) Відмахнеться від твого запитання, мовляв, не знає.



12. Ти гостюєш у подруги в Албанії. Поки ти ще там, помирає бабуся твоєї подруги. Якого кольору одяг ти маєш одягнути на похорон?

- а) Чорний.
- б) Темний, але не обов'язково чорний.
- с) Можеш одягнутися, як хочеш, бо ти не родичка покійної.





ВІДПОВІДЬ:

10. Праця в Албанії часто передбачає ситуацію, коли старші співробітники перекидають на нового колегу додаткові обов'язки попри те, що на співбесіді домовлялися про інше. В Албанії сильну роль відіграє суспільна ієрархія, позиція кожної людини залежить від віку, професії і освіти. На роботі старші співробітники мають право керувати молодшими колегами тільки з огляду на свій вік, навіть якщо формально вони займають однакові позиції.



ВІДПОВІДЬ:

9. В албанській культурі, особливо за межами великих міст, поширені уявлення про те, що чоловіки мають кращу і сильнішу суспільну позицію, у порівнянні до жінок. Це тісно пов'язане з соціальними ролями і нерівним становищем жінок та чоловіків, що, поза іншим, знаходить відображення і у весільних звичаях, де святкування у чоловіка триває тиждень, а у жінки три дні.



ВІДПОВІДЬ: А

12. Навіть для людей поза родиною на похороні обов'язковим є чорний одяг. В крайньому випадку - темний.



ВІДПОВІДЬ: А

11. В деталях пояснить маршрут і зробить все, щоб допомогти тобі. Людина, до якої ти звернешся, допоможе тобі з маршрутом і детально пояснить, як добратися до музею. Відкритість та бажання допомагати іншим - важливий елемент албанської культури. Це також особливість колективістського суспільства, де важливі міцні зв'язки і кожен бере відповідальність за інших членів своєї групи.





13. Ти замовляєш каву, але не уточнюєш, яку саме. Яку каву тобі зроблять?

- а) Албанську.
- б) Турецьку.
- с) Еспресо.



14. Ти прогуляєшся вулицями Тірани і помічаєш двох людей, що захоплено розмовляють. При цьому вони розмахують руками, відчувається виразна напруга. Що могло статися?



15. Ти в Тірані в автобусі. Людей досить багато і всі місця зайняті. На наступній зупинці до автобусу заходять двоє старших людей. Що ти побачиш?

- а) Нічого не трапиться.
- б) Одна-дві особи встануть зі своїх місць.
- с) Кілька пасажирів встануть та запропонують свої місця.



16. Ти проводиш багато часу з приятелем/приятелькою протилежної статі. Ви ходите на прогулянки, в кіно, в музеї та на вистави. Її/його батьки ставляться підозріло до ваших спільних розваг, здається, вони цим незадоволені. Її/його бабуся питає про ваші плани на майбутнє. Чому?





ВІДПОВІДЬ:

14. Нічого особливого. В Албанії люди дуже експресивно розмовляють про те, що для них важливе або цікаве. Вони розмовляють голосно, з виразною мімікою та бурхливо жестикулюють. Відкритість та емоційність є типовим для албанської культури.



ВІДПОВІДЬ: В

13. Це типова кава в Албанії. Кава по-турецьки це міцно запарена кава, що подається з пінкою зверху і гущею на дні чашки. Така кава готується з дуже дрібно меленого кавового зерна, без фільтру. Готують її в спеціальному посуді, який називається «брікі» і буває різного розміру. Брікі дозволяє досягти бажаної кількості пінки.



ВІДПОВІДЬ:

16. Жінки та чоловіки зазвичай не проводять разом вільний час. Якщо самотній чоловік та самотня жінка ходять десь вдвох, навколишні припускають, що вони заручені. Це пов'язане з традиційним поглядом на роль та місце в суспільстві жінок та чоловіків, а також з патріархальними уявленнями про родину та про романтичні стосунки.



ВІДПОВІДЬ: С

15. Кілька молодших осіб відразу поступляться місцями старшим пасажиром. Загальноприйнятим є поступатися місцем в транспорті людині старшого віку, вагітній жінці та кожному, хто на твій погляд, більше потребує сісти, ніж ти. Це пов'язано з суспільною ієрархією. В Албанії позиція кожної людини залежить від віку, професії і освіти. Поступатися місцем в транспорті людям старшого віку - це спосіб виявити їм повагу.





17. Ти маєш спільний проєкт зі співробітниками з Албанії. Ви поділили завдання і постійно перебуваєте у контакті. На щотижневих зустрічах звіряєте, як просувається праця, і всі запевняють, що робота йде за планом. Через кілька тижнів ти випадково дізнаєшся, що деякі завдання ще навіть не були розпочаті, а деякі клієнти сердяться на команду. Раніше про це ніхто не згадував. Чому?



18. Ти прогулюєшся з друзями вулицями вечірньої Тірани. Ви зупиняєтеся на пішохідному переході, для пішоходів горить червоне світло. На дорозі немає машин, твої друзі швидко кидають оком на дорогу, не чекають на зелене світло і переходять вулицю. Чому?



19. Тебе запросили на день народження твоєї подруги в Албанії. Тобі дуже приємно, ти хочеш прийти вчасно. Приходиш на призначену годину і бачиш, що твоя подруга ще в кухні, а ти перша з гостей. Чому?



20. Ти зайняла керівну посаду у фірмі в Албанії, де обумовлені години праці з 9.00 до 17.00. Однак, насправді початок робочого дня еластичний. Буває, деякі співробітники приходять на кілька хвилин пізніше 9-ї. На щотижневих зборах ти закликаєш колег дотримуватися графіку. Однак ніхто не дослухається до твоїх зауважень. Чому?





ВІДПОВІДЬ:

18. В Албанії люди не схильні жорстко дотримуватися формальностей та правил поведінки. Законодавство є важливим, люди на нього розраховують, і є багато правил, які керують життям, але деякі речі в суспільстві ігнорують.



ВІДПОВІДЬ:

17. Люди з Албанії мають тенденцію замовчувати прикрі, неприємні новини. В албанській культурі дуже важливим є «збереження обличчя», соромно, коли трапляються непорозуміння та помилки. Тому в Албанії нічого не говорять, щоб не «втратити обличчя».



ВІДПОВІДЬ:

20. В Албанії, в основному, дотримуються робочого графіку. Прийнято приходити на роботу трошки заздалегідь, до офіційного початку робочого дня. Однак дотримання формальностей - це не ключова характеристика албанської культури. Частенько на правила не зважають, і тоді графік роботи підприємства стає «плаваючим», тобто години праці не стабільні. В Албанії ставлення до часу дуже еластичне і ніхто не очікує особливої пунктуальності, навіть в праці.



ВІДПОВІДЬ:

19. Вважається ввічливим прийти в гості з запізненням хоча б хвилин на 5. Краще прийти пізніше, ніж раніше. В Албанії дуже еластичний підхід до часу і немає напруги, пов'язаної з пунктуальністю. Це також особливість колективістського суспільства, де важливішими є стосунки, а не пунктуальність.





21. Ти працюєш в Албанії, офіційно робочий день триває з 9.00 до 17.00. Деколи тобі доводиться залишатися після 17.00. Під кінець місяця ти розраховуєш, що тобі доплатять за додаткові години, але схоже, їх ніхто не врахував. Чому?



22. Ти йдеш на перше побачення з дівчиною/хлопцем з Албанії. Хто оплатить рахунок?
а) Хлопець.
б) Дівчина.
с) Поділите рахунок порівну.



23. Ти приходиш в гості до албанського друга, він одружений. Під час візиту ти помічаєш, що всю домашню працю виконує жінка. В розмові з ним ти говориш, що було б добре допомогти їй в домашніх справах, але він з тобою не погоджується. Чому?



24. Приходиш в гості до подруги, яка живе в селі. Коли входиш в дім, вона приносить тобі капці і пропонує роззутися. Чому?





ВІДПОВІДЬ: А

22. Передбачається, що хлопець платить не лише на першому побаченні, але й далі платитиме на всіх побаченнях. Це тісно пов'язане з виконанням очікуваних суспільних ролей та поведінкою, яка передбачається для жінок та чоловіків.



ВІДПОВІДЬ:

21. Здебільшого в Албанії понаднормові години праці не оплачуються додатково, це суспільно прийнятне явище. У якості компенсації співробітники можуть піти додому раніше тоді, коли праці менше. Люди в Албанії не люблять невизначеності. Зайнятість на роботі допомагає їм уникнути цього стану.



ВІДПОВІДЬ:

24. В албанських домівках, особливо в селах, на підлогах лежать килими. Люди роззуваються, щоб не забруднити їх.



ВІДПОВІДЬ:

23. В албанському суспільстві позиція жінок досі не дорівнює позиції чоловіків. Домашні справи вважаються жіночим обов'язком, а чоловік не бере в них участі. Молодше покоління поступово змінює розподіл обов'язків у родині.





25. У пари народжується первісток. Як саме йому обиратимуть ім'я?

- а) Виберуть ім'я, яке їм подобається.
- б) Дадуть йому ім'я бабусі або дідуся.
- с) Придумають йому ім'я з тих літер, з яких складаються їхні імена.



26. Ти прийшла на похорон бабусі твоєї подруги. Що ти можеш помітити?

- а) Деякі жінки співають некрологи.
- б) Під час похорону панує абсолютна тиша, як вияв поваги до померлої.
- с) Над труною померлою читають похоронні промови.



27. Разом з подругою ви збираєтесь на захід, пов'язаний із захистом середовища. Згідно з програмою захід має початися о 17.00. Вже 16.30, а ви ще не вийшли. Дорога займе біля 45 хвилин. Твоя подруга ще й досі не готова, ти говориш їй, що скоріше за все ви запізнитесь. Вона відповідає, що ви цілком встигаєте на початок. Ти нервувєшся і наполягаєш, що час виходити. Ви добираєтесь до місця о 17.20 і виявляється, що подія ще не розпочалася. Що відбувається?



28. Час від часу ти буваєш в гостях у подруги. Її молодший брат навчається в ліцеї, має добрі оцінки і деколи ти бачиш, як він зустрічається з однокласниками/однокласницями і допомагає їм в навчанні. Чому?





ВІДПОВІДЬ: А

26. Некрологи - це ліричні, жалобні поховальні пісні, що висловлюють смуток і біль щодо смерті близької людини.

Некрологи співають на похоронах, але оскільки вони є значним елементом албанської культури, їх також співають на традиційних музичних фестивалях. Дотепер некрологи - це важливий жанр албанської музики, зазвичай виконуються жіночим соло.



ВІДПОВІДЬ: С

25. Придумують йому ім'я з тих літер, з яких складаються їхні імена.

Наприклад, маму звать Лазер, а тата Дране. Дитину можуть назвати Лазандра. Склад Ла візьмуть з імені мами, а склад Дра - з імені батька. Додадуть ще склад, і так з'явиться нове ім'я.



ВІДПОВІДЬ:

28. В Албанії немає приватних репетиторів. Дуже часто учні, які вчаться добре, допомагають із завданнями своїм ровесникам. Це особливість колективістського суспільства, де кожен бере відповідальність за інших членів своєї групи і повинен підтримувати тих, хто цього потребує.



ВІДПОВІДЬ:

27. В албанській культурі ставлення до часу еластичне. Відповідно, немає сенсу дуже перейматися щодо пунктуальності. Майже жодна подія не починається за графіком. А навіть як розпочнеться, то багато хто прийде пізніше.





29. Ти прогулюєшся вулицями Тірани і бачиш плакат, на якому написано: «пан-Албанський конкурс шкільної поезії». Як ти думаєш, що це?



30. Тебе запрошено на весілля в Албанії. Ти помічаєш, що наречену не супроводжують батьки. Натомість приїжджає наречений і забирає її до свого дому, де й відбувається весілля. Чому?



31. Яка музика найбільш популярна в Албанії?
а) Європейська
b) Традиційна
c) Оркестрова



32. Яка музика популярна в албанських селах?
а) Європейська
b) Традиційна
c) Оркестрова





ВІДПОВІДЬ:

30. Часто поведінка і традиції щоденного життя показують статеву нерівність в Албанії. У цьому випадку той факт, що наречена не йде сама до нареченого в супроводі своєї родини, а молодий сам йде за нею, відображає цю нерівність. Це тісно пов'язано з виконанням жінкою та чоловіком очікуваних ролей в суспільстві.



ВІДПОВІДЬ:

29. В Албанії популярні шкільні конкурси на різну тематику, наприклад, поезія, оповідання. В конкурсах змагаються цілі школи, а не окремі учні. З одного боку, це виникає з сильної конкуренції і суспільної орієнтації на перемогу, а з іншої, групові конкурси відображають дух збирацького суспільства, де важливою є не одиниця, а група.



ВІДПОВІДЬ: В

32. В селах люди слухають традиційну музику, зазвичай кларнетову.



ВІДПОВІДЬ: А

Європейська музика





33. Ти проводиш канікули в Албанії, в родині своєї подруги. Тебе оточують надзвичайною гостинністю. Всі родина намагається показати тобі якомога більше цікавих місць. Під час однієї з екскурсій ти знайомишся з групою туристів, які приїхали з різних країн, і вирішуєш трошки поїздити разом з ними. Твоя подруга та її родина здаються цим дещо розчаровані і ображені. Чому?



34. Ти отримала працю в Албанії і тепер активно шукаєш житло, а поки що зупинилася у співробітника. Дорогою на роботу в твій перший робочий день, замість того, щоб їхати просто в офіс, колега зупиняється біля кав'ярні і запрошує тебе на каву. Ти пропонуєш взяти каву з собою, щоб випити по дорозі. Твоя пропозиція не дуже подобається співробітнику. Чому?



35. Одружуються твої знайомі в Албанії. Вони обидва християни, тому шлюб заплановано в соборі. Пара має багато друзів-мусульман. Коли ви говорите про список гостей, ти з'ясовуєш, що мусульман також запросили на шлюбний ритуал до собору. Тебе це дивує, бо як тобі відомо, люди, що сповідують іслам, не заходять до релігійних споруд інших вірувань. Чому ж тоді ці друзі запрошені?



36. Під час поїздки селом ти помічаєш на вулиці людей з кошиками на голові. Чому?





ВІДПОВІДЬ:

34. Люди в Албанії часто перед тим, як поїхати на роботу, заходять в кав'ярню на каву. Багато років Албанія була ізольована. Лише в 90-х роках XX ст. в Албанії життя завирувало в більш сучасному, інтенсивнішому ритмі. Проте частина звичаїв лишилася з часів, коли життя було спокійніше й повільніше. Саме до таких ритуалів належить ранкова кава перед працею.



ВІДПОВІДЬ:

33. В колективістичній культурі, а саме така культура в Албанії, лояльність до групи вважається найважливішою в порівнянні з іншими суспільними правилами та звичаями. Якщо ти належиш до якоїсь групи, то вважається неправильним її змінювати на іншу, це сприймається як образа та неповага.



ВІДПОВІДЬ:

36. У деяких регіонах, здебільшого селах Албанії, люди досі носять на голові кошики, сковорідки та баняки. Це досить практичний спосіб переносити речі, бо руки тоді залишаються вільними.



ВІДПОВІДЬ:

35. Релігія не дуже впливає на міжлюдські стосунки в Албанії, тому немає жодної проблеми в тому, щоб мусульмани й мусульманки прийшли на християнське весілля.
З 1976 до 90-х релігія в Албанії була заборонена. Після падіння комуністичного режиму релігію було знову дозволено, але вона ніколи не мала особливого значення в житті албанців та албанок.





37. Ви разом з групою студентів з Албанії працюєте над спільним проєктом. Ти вже маєш досвід в цій темі, тому висловлюєш пропозицію, як краще виконати завдання. Замість обговорення твоєї пропозиції, інший учасник групи презентує свій спосіб виконання завдання. Чому?



38. Албанія поділена на 61 область, а кожна область на менші адміністративні одиниці. Ти приймаєш участь в засіданні місцевої ради адміністративної одиниці області. Як облаштоване приміщення, де відбувається засідання?
а) Члени місцевої ради сидять на великих подушках на підлозі.
б) Посередині стоїть великий стіл з кріслами. Голова зібрання не має спеціального місця.
с) Голова зібрання стоїть на подіумі, а решта осіб - нижче рівнем.



39. Ти гостюєш у друзів в Албанії. Через кілька днів пропонуєш коротку подорож до Греції. Однак твої друзі відмовляються, оскільки наближається свято весни і вони не хочуть його пропустити. Ти наполягаєш, просиш їх, щоб вони зробили тобі таку послугу. Вони знову тобі відмовляють, кажуть, що з поїздкою до Греції ти маєш почекати до кінця фестивалю. Чому?



40. На канікулах ти гостюєш у подруги в Албанії. Кілька днів тому помер її дідусь. Якось вдень ти хочеш послухати музику і вмикаєш радіо. Швидко з'являється мама подруги і просить тебе вимкнути радіо. Чому?





ВІДПОВІДЬ: А

38. Це традиційний спосіб, часом засідання проводяться саме так.



ВІДПОВІДЬ:

37. В Албанії рішення приймаються з гори (одноособово), а згода всього колективу не впливає на процес прийняття рішення. Крім того нові способи (ті, яких раніше не використовувалося) сприймаються неохоче і з недовірою.



ВІДПОВІДЬ:

40. Дотепер в Албанії, особливо в селах, уважно дотримуються похоронних звичаїв. Протягом 40 днів вдома не дозволено вмикати ні радіо, ні телевізор в знак жалоби і поваги до померлого. До того ж, екран телевізора і дзеркала, які є вдома, залишаються закритими.



ВІДПОВІДЬ:

39. День святого Лазара, який відкриває весняний фестиваль, широко святкується в Албанії. Це пов'язане з тим, що половина працевлаштованих займаються сільським господарством. Весна - час пробудження природи, початку сезонних робіт, тому цей фестиваль має таке велике значення.

